

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภา
ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ผ่านกระบวนการแผนชุมชน

วันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2553

ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย ถ.พญาไท กรุงเทพฯ

สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

☒ สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาสาธารณสุขการสมองในการขับเคลื่อน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านแผนชุมชน	1
☒ รายละเอียดการประชุม	
○ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาสาธารณสุขการสมอง ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน กระบวนการแผนชุมชน	6
○ กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาสาธารณสุขการสมอง ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน กระบวนการแผนชุมชน	9
○ คำกล่าวรายงาน โดย นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช.	10
○ คำกล่าวเปิดการประชุมและปาฐกถาพิเศษ โดย นางสุวรรณณี คำมั่น รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	11
○ การนำเสนอและอภิปราย	17

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก** ภาพประกอบการนำเสนอ เรื่อง บทบาทของวุฒิสภาในการ
ร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน
โดย นางสุวรรณณี คำมั่น
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ภาคผนวก ข** ภาพประกอบการนำเสนอ เรื่อง ผลการดำเนินงานของวุฒิสภากลุ่มสุขภาพ
โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิงคุณศากร ธนमितต์
วุฒิสภาสาธารณสุขการสมองกลุ่มสุขภาพ
- ภาคผนวก ค** ภาพประกอบการนำเสนอเรื่อง การดำเนินงานศูนย์วุฒิสภาสาธารณสุขการสมอง
จ.เชียงใหม่
โดย นายพัลลภ สุวรรณมาลิก
ประธานวุฒิสภาสาธารณสุขการสมอง จ.เชียงใหม่

ภาคผนวก ง ภาพประกอบการนำเสนอเรื่อง การดำเนินงานศูนย์วิจัยอุตสาหกรรมสมอง
จ.นครราชสีมา
โดย นายชาญ ดำริห์
รองประธานวุฒิสภาอุตสาหกรรมสมอง จ.นครราชสีมา

ภาคผนวก จ ภาพประกอบการนำเสนอเรื่อง การดำเนินงานศูนย์วิจัยอุตสาหกรรมสมอง
จ.นนทบุรี
โดย นายทานตะวัน แก้วเขตการ
ประธานวุฒิสภาอุตสาหกรรมสมอง จ.นนทบุรี

ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาสภาการเกษตร
ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน
วันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2553
ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย ถ.พญาไท กรุงเทพฯ

1 ความเป็นมา

1.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เห็นความสำคัญในการส่งเสริมบทบาทวุฒิสภาสภาการเกษตรในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านกระบวนการจัดทำแผนชุมชนที่เชื่อมโยงกับแผนท้องถิ่น จึงได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชนขึ้น เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2553 ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ

1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของวุฒิสภาในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชน โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน และแผนชุมชนเป็นเครื่องมือ สนับสนุนให้วุฒิสภาได้พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความชัดเจนมากขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลในระดับพื้นที่ วุฒิสภาเกิดการรวมกลุ่มกัน และสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน รวมทั้งเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างวุฒิสภาและเจ้าหน้าที่ สศช. ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน

1.3 ผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ 200 คน ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง วุฒิสภาสภาการเกษตรทั่วประเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ สศช. ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2 การดำเนินการประชุม

การประชุมใช้เวลาครึ่งวัน กิจกรรมประกอบด้วยปาฐกถาพิเศษ เรื่อง บทบาทของวุฒิสภาในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน โดย นางสุวรรณี คำมั่น รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การนำเสนอ ผลการดำเนินงานของวุฒิสภา 4 ภาค และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาปี 2553 โดยประธานอนุกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง (นายไพโรจน์ สุจินดา) เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และตัวแทนวุฒิสภาสภาการเกษตรจากภาคต่างๆ เป็นผู้อภิปราย

3 สารการประชุม

3.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาประเทศ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดย แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการ 3 ประการ คือ มีความรู้ในสิ่งที่ทำ มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เพียงพอ

ในการประกอบการตัดสินใจ และปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา **มีคุณธรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น** ทั้งในเรื่องความซื่อสัตย์ การทำงานเป็นทีม รับผิดชอบร่วมกัน ไม่สุดโต่ง ไม่เบียดเบียน รู้จักสิทธิเสรีภาพ ไม่ไปลิดรอนสิทธิผู้อื่น และ**มีความเพียร มุ่งมั่น มานะพยายามที่จะทำงานอย่างมีขั้นตอน** อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีความพอประมาณ มีเหตุผล และทำให้สังคม/ประเทศมีภูมิคุ้มกัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้มีการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ความรู้ โดยศึกษาทุนทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเชื่อมโยงทุนด้านต่างๆ ซึ่งเป็นหลักการแรกของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งไปสู่การสร้างเสริมทุนของประเทศให้เข้มแข็ง และมีความยั่งยืน จึงต้องเน้นการพัฒนาคุณภาพคนควบคู่กับคุณธรรม รวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนซึ่งเป็นฐานรากของประเทศ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาสภาการสมองในปี 2552-2553 ในเชิงพื้นที่/ชุมชน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ สศช. ในด้านนโยบายสาธารณะ ที่ดำเนินการในปัจจุบันและจะทำอย่างต่อเนื่อง คือ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน การสร้างเครือข่ายการทำงานของวุฒิสภาสภาการสมอง การศึกษาองค์ความรู้ การถอดบทเรียนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในศูนย์การศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลวุฒิสภา องค์ความรู้ต่างๆ ผ่านสื่อสาธารณะทั้งสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภา จะเน้นการขับเคลื่อนในแบบยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ โดยศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในชุมชน และร่วมทำงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านแผนชุมชนและเชื่อมโยง/สนับสนุนแผนท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัดด้วย โดยในปี 2553 จะขับเคลื่อนใน 40 ชุมชน/พื้นที่ โดยร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจและสังคมภาคทั้ง 4 ภาคของ สศช.

3.2 บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในฐานะหน่วยทะเบียนกลาง โดยการรวบรวมข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ และประสานให้วุฒิสภาสภาการสมองได้ใช้ศักยภาพและความสามารถตามบทบาท คือ การเป็นอาสาสมัครนำปัญญา ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ มาช่วยเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานและองค์กร การเป็นที่ปรึกษา พี่เลี้ยง ผู้ให้คำแนะนำ จัดการสาคิต ฝึกอบรม ติดตามดูงาน ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงาน และเป็นหนึ่งในเครือข่าย/ภาคีการพัฒนา ทั้งนี้ สศช. ได้ส่งทำเนียบของวุฒิสภาฯ ให้กับทุกจังหวัด พร้อมแจ้งขอความร่วมมือกับจังหวัด หากจังหวัดมีภารกิจที่เชื่อมโยงกับศักยภาพของวุฒิสภาฯ ก็ให้ประสานวุฒิสภาฯ ในจังหวัดได้ทันที

3.3 ผลการดำเนินงานของวุฒิสภาสภาการสมองและแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาปี 2553

1) **วุฒิสากลุ่มสุขภาพ** ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรม อาทิ โครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารในสถานศึกษา โดยสามารถสรุปปัจจัยความสำเร็จของ

โครงการ 5 ประการ ได้แก่ (1) นโยบายและบทบาทของโรงเรียนที่เหมาะสม (2) การเรียนรู้ของเด็กนักเรียน คือ หัวใจของการพัฒนา (3) ความคิดสร้างสรรค์ในการอบรม และสื่อสารความรู้สู่ความสำเร็จ (4) ผลของการพัฒนาขึ้นอยู่กับกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ และ (5) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกกระดับเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนา ซึ่งต่อมาได้พบว่าความเป็นผู้นำของโครงการมีความสำคัญต่อการดำเนินการโครงการเช่นกัน

นอกจากนี้ วุฒิสภาของกลุ่มสุขภาพยังมีผลงานอื่น ๆ เช่น จัดทำมาตรฐานโภชนาการและงานสุขาภิบาลอาหารในสถานศึกษา การรวบรวมองค์ความรู้ของวุฒิสภาจัดทำเป็นหนังสือต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือธนาคารสมองเพื่อสุขภาพเล่มหนึ่งและเล่มสอง และหนังสือสร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยการออกกำลังกาย เพื่อให้ได้ต้นแบบนำไปใช้ดำเนินงานเรื่องอาหารและโภชนาการในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ

สำหรับแผนงานในอนาคตจะดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงรุกทางอาหารและโภชนาการในโรงเรียนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ปัจจัยความสำเร็จ 5 ประการ และการอบรมความรู้ในเรื่องหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) **ภาคเหนือ** คณะวุฒิสภาธนาคารสมอง จ. เชียงใหม่ ได้น้อมนำแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ภาคเหนือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเผยแพร่ โดยการทำความเข้าใจกับชาวบ้านให้มาร่วมทำโครงการตามแนวทางพระราชดำริอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชาวบ้าน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ ทหาร พระสงฆ์ สถาบันการศึกษา เป็นต้น โดยได้ดำเนินโครงการรณรงค์สร้างฝายต้นน้ำลำธารและแฝก การสร้างแนวกันไฟป่าเปียก การปลูกไม้สามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง และสร้างอ่างน้ำแก้มลิง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลทรงครองสิริราชสมบัติ เป็นปีที่ 60 และในวโรกาสมหามงคลทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา และโครงการรณรงค์น้อมนำพระราชดำริส พระบรมราชาบาท พระราชดำริแนวทางการทรงงาน และพระราชปรัชญา สู่สถาบันการศึกษา สู่พสกนิกรภาคประชาชนและภาครัฐ สู่ทุกภาคหน่วย เพื่อประพุดติเป็นวัตรปฏิบัติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3) **ภาคใต้** วุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นครศรีธรรมราช มีแนวทางในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ที่ประชุมวุฒิสภาฯ นำเสนอโครงการต่างๆ ทั้งที่เป็นของชุมชน องค์กร และวุฒิสภา 2) ร่วมกันพิจารณารายละเอียด เงื่อนไขของโครงการและความเป็นไปได้ของโครงการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ 3) เยี่ยมชมโครงการที่ได้รับคัดเลือกมีการประชุมร่วมกันกับเจ้าของโครงการ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ และ 4) สรุปปัญหา จุดเด่นเรื่องที่ต้องพัฒนา และข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ โดยส่วนใหญ่วุฒิสภาจะเข้าไปให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นมากกว่าปฏิบัติ ซึ่งโครงการที่ดำเนินการจะเกี่ยวข้อในหลายด้าน ได้แก่ โครงการสายใยวัฒนธรรม ชุมชนวัดยางทอง ชุมชนพุทธและอิสลามให้ความร่วมมือและมีความสามัคคีกัน ร่วมพัฒนาพื้นที่และปลูกต้นไม้ โดยจัดหาพันธุ์ไม้จากธนาคารต้นไม้ที่วุฒิสภาดำเนินการอยู่ และจากแหล่งเพาะพันธุ์ไม้ โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ครบวงจรให้คำปรึกษาแนะนำการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น โครงการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุร่วมกับมูลนิธิธรรมมา

โคกราช เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมให้กำลังใจในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของผู้สูงอายุที่มีอายุ 100 ปีขึ้นไป โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน โครงการร้อยเรื่องเมืองนคร และโครงการสายใยรัก

4) **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** จ.นครราชสีมา มีการจัดตั้งศูนย์วุฒิสภาสาธารณสุขคารสมอง จ.นครราชสีมา และตั้งคณะกรรมการศูนย์วุฒิสภาสาธารณสุขคารสมอง จ.นครราชสีมา โดยผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง แบ่งการทำงานเป็นด้านต่างๆ เช่น การบริหาร การศึกษา สังคม การแพทย์ การเกษตรและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยมีการประชุมเป็นประจำทุกเดือนเพื่อร่วมกันคิดและดำเนินโครงการต่างๆ ศูนย์วุฒิสภาฯ ได้ดำเนินโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนหนองน้ำใส ต.หนองน้ำใส อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา มีการร่วมประชุมวางแผนแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ และมีโครงการย่อย คือ โครงการแก้ไขปัญหาโรคพยาธิในนักเรียน โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม โครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และโครงการอบรมการจัดการขยะในโรงเรียนและชุมชน โดยวุฒิสภาเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และได้รับความร่วมมือและประสานความช่วยเหลือจากหลายหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลสีคิ้ว สำนักบรรดาวิทยาลัย กรมควบคุมโรค มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 เป็นต้น

5) **ภาคกลาง** จ.นนทบุรี มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วุฒิสภาสาธารณสุขคารสมองนนทบุรี (ศว.นบ.) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีในปี 2550 และ 2552 และคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ 9 ด้าน เช่น การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การคมนาคมและขนส่ง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น มีการประชุมทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง โดยยึดหลักการทำงานตามคู่มือธนาคารสมองที่กำหนดไว้ คือ การนำปัญญาความรู้ ประสบการณ์ของวุฒิสภาไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โดยการเป็นที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ จัดการสาริต ผูกอบรม ติดตามดูงาน ตลอดจนเป็นผู้เชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ โดยร่วมกันวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้ด้วยกันในลักษณะองค์รวม รวมทั้งจะไม่ปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานปกติ ทั้งนี้ คณะกรรมการ ศว.นบ. เป็นที่ปรึกษาในกรมการจังหวัด เพื่อเข้าร่วมประชุมประจำเดือนกับจังหวัด และเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมาวุฒิสภาได้ร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ไขปัญหาจราจรของจังหวัด การทำถังดักไขมันแบบประหยัดสำหรับใช้ในครัวเรือน และโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำชีวิตวิถีมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการในการในอนาคตนั้น จะดำเนินโครงการต่อเนื่องจากปี 2552 คือ โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำชีวิตวิถีมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การแก้ไขปัญหาจราจร และโครงการพัฒนาการเกษตรของเมืองใหญ่ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับ อบจ.นนทบุรี

3.4 การอภิปรายและข้อคิดเห็นทั่วไป

1) **แผนชุมชน** ปัจจุบันยังมีปัญหาในหลายเรื่อง เช่น ระบบการจัดทำแผนชุมชนยังไม่สอดคล้องกับสภาพชุมชน ทำให้แผนไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาชุมชนนั้น ควรนำปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานในการพัฒนา และต้องคำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของชุมชน/หมู่บ้านด้วย โดยอาจขอข้อมูลที่ประสบความสำเร็จมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินการของชุมชนอื่น

2) ธนาكارสมองและวุฒิอาสาธนาคารสมอง มีประเด็นดังนี้

- สถานะของธนาคารสมองควรมีความชัดเจน เช่น ธนาคารสมองเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน สังกัดส่วนราชการ/หน่วยงานใด
- การรับสมัครวุฒิอาสาควรมีการคัดกรองผู้สมัครเป็นวุฒิอาสา ก่อน เพื่อจะได้เป็นการควบคุม ดูแล หรือป้องกันไม่ให้นำความเป็นวุฒิอาสาไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง บัตรประจำตัววุฒิอาสาไม่ควรทำเป็นบัตรตลอดชีพ ควรมีการตัดชื่อวุฒิอาสา ออกจากฐานข้อมูลเมื่อไม่สามารถทำงานได้ เป็นต้น
- ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนการทำงานของวุฒิอาสาฯ โดยให้กับวุฒิอาสาฯ ทุกจังหวัด ๆ ละ 1 ล้านบาท
- ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ธนาคารสมองให้มากขึ้น

รายละเอียดการประชุม

- ❑ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาศาลากลาง
ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน
กระบวนการแผนชุมชน
- ❑ กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาศาลากลาง
ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน
กระบวนการแผนชุมชน
- ❑ คำกล่าวรายงาน โดย
นางบุตตินาฏ วงศ์สุบรรณ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สสช.
- ❑ คำกล่าวเปิดการประชุมและปาฐกถาพิเศษ โดย
นางสุวรรณี คำมั่น
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
- ❑ การนำเสนอและอภิปราย

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาคารสมอง ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

1.1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้บัญญัติปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาประเทศ โดยทำหน้าที่ขับเคลื่อนและประสานเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ พร้อมกันนั้นได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง เพื่อให้วุฒิสภาได้นำความรู้และประสบการณ์มาร่วมเป็นพลังในการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง โดยมีสำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ (สนส.) รับผิดชอบในภารกิจ ดังกล่าว

1.2 สศช. ได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชนมาโดยตลอด ซึ่งในปี 2553 ได้จัดทำโครงการส่งเสริมบทบาทของวุฒิสภาคารสมองในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชนขึ้น เพื่อเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างวุฒิสภา และสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของวุฒิสภาและหน่วยงานในพื้นที่ในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งใช้องค์ความรู้ของวุฒิสภามาร่วมขับเคลื่อนการพัฒนา แก้ไขปัญหา และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการคัดเลือกหมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 40 หมู่บ้านในพื้นที่ 18 จังหวัด 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ

1.3 เนื่องจากวุฒิสภาคารสมอง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในหลากหลายอาชีพ รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชนที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของวุฒิสภาและการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตามกระบวนการแผนชุมชนให้มีความชัดเจนถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น สนส.จึงได้จัดทำ**โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน** ขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของวุฒิสภาในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชน โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านและแผนชุมชนเป็นเครื่องมือ

2.2 เพื่อสนับสนุนให้วุฒิสภาได้พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความชัดเจนมากขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสัมฤทธิ์ผลในระดับพื้นที่

2.3 เพื่อให้วุฒิสภาเกิดการรวมกลุ่มกัน และสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างวุฒิสภา ผู้นำชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

2.4 เพื่อให้วุฒิสภาและเจ้าหน้าที่ สศช. เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน

3. เป้าหมาย

3.1 เชิงปริมาณ รวมทั้งสิ้นประมาณ 274 คน

- 1) วุฒิสภาจากจังหวัดจากพื้นที่เป้าหมาย 10 หมู่บ้านใน 4 ภูมิภาค 5 จังหวัด จำนวน 163 คน ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา โลก กาสสินธุ์ ราชบุรี และสุราษฎร์ธานี
- 2) วุฒิสภาจากจังหวัดนอกพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 71 จังหวัดๆ ละ 1 คน รวม 71 คน
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิและเจ้าหน้าที่ สศช. จำนวน 40 คน

3.2 เชิงคุณภาพ

- ❖ วุฒิสภาในจังหวัดเป็นกลไกในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน และร่วมเป็นเครือข่ายการทำงานกับภาคีต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัด
- ❖ วุฒิสภานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดทำแผนชุมชน

4. ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

4.1 ผลผลิต

- วุฒิสภา มีการรวมกลุ่มกันและเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่น
- วุฒิสภาและเจ้าหน้าที่ สศช. ได้รับความรู้ และมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- วุฒิสภา รับทราบแนวทางการดำเนินโครงการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่กระบวนการแผนชุมชน โดยใช้ข้อมูลหมู่บ้านเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำงาน
- รายงานและสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ

4.2 ผลลัพธ์

- วุฒิสภาเป็นกลไกหนึ่งในการร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมกับชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย
- ชุมชนมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในกระบวนการจัดทำแผนชุมชน และสามารถนำไปขยายผลเพื่อเป็นต้นแบบให้กับโครงการในพื้นที่อื่นๆ
- วุฒิสภาได้รับการยอมรับและร่วมเป็นเครือข่ายในการพัฒนาท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่นๆ ในจังหวัด

5. วัน เวลา และสถานที่จัดประชุมสัมมนา

วันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2553 เวลา 08.00 – 13.00 น. ณ โรงแรมเอเชีย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ

6. รูปแบบการประชุมสัมมนา

เป็นการจัดประชุมสัมมนาโดยใช้เวลาครึ่งวัน โดยเริ่มด้วยการกล่าวรายงาน การกล่าวเปิดการสัมมนาและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **บทบาทของวุฒิสภาในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน** จากนั้นเป็นการนำเสนอ **ผลการดำเนินงานของวุฒิสภา 4 ภาค และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาปี 2553** ต่อด้วยการอภิปรายทั่วไป และปิดการประชุม (กำหนดการตามเอกสารแนบ)

7. หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ (สนส.) สศช.

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 วุฒิสภามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขับเคลื่อนแผนชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสามารถนำความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์มาใช้ในการพัฒนาชุมชนของตนเองและสังคมโดยรวม

8.2 เกิดเครือข่ายการพัฒนาระหว่างวุฒิสภาธนาคารสมองกับชุมชนและหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ทำให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับภูมิสังคมในแต่ละพื้นที่

8.3 เกิดการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมโดยเกิดแผนงานและโครงการพัฒนาที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

8.4 วุฒิสภาเกิดการรวมกลุ่มกัน และเครือข่ายวุฒิสภาธนาคารสมองเป็นหนึ่งในภาคีการพัฒนาหลักในการส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ และเป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นและจังหวัด

8.5 วุฒิสภาธนาคารสมองและเจ้าหน้าที่ สศช. มีการเรียนรู้ร่วมกันในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการจัดทำแผนชุมชน

.....

กำหนดการ
การประชุมเชิงปฏิบัติการวุฒิสภาธนาคารสมอง
ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน
วันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2553
ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย ถนนพญาไท กรุงเทพฯ

วันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2553

- 08.00 – 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 – 09.45 น. พิธีเปิดการประชุม
 ❖ กล่าวรายงาน
 โดย นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช.
 ❖ กล่าวเปิดการประชุม และปาฐกถาพิเศษเรื่อง **บทบาทของวุฒิสภาในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน**
 โดย นางสาวรณิ คำมั่น รองเลขาธิการฯ สศช.
- 09.55 – 10.00 น. รับประทานอาหารว่าง
- 10.00 – 11.30 น. ❖ การนำเสนอ ผลการดำเนินงานของวุฒิสภา 4 ภาค และแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาปี 2553
ผู้ดำเนินการอภิปราย :
 นายไพโรจน์ สุจินดา ประธานอนุกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง
ผู้อภิปราย :
 ศ.เกียรติคุณ พญ.คุณสาคร ธนมิตต์ วุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพ
 นายพัลลภ สุวรรณมาลิก ประธานวุฒิสภาธนาคารสมอง จ.เชียงใหม่
 นายอุทัย เลือทอง อดีตประธานวุฒิสภาธนาคารสมอง
 จ.นครศรีธรรมราช
 นายชาญ ดำริห์ รองประธานวุฒิสภาธนาคารสมอง
 จ.นครราชสีมา
 นายทานตะวัน แก้วเขตการ ประธานวุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นนทบุรี
 นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช.
- 11.30 – 12.00 น. การอภิปรายทั่วไป และปิดการประชุม
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

คำกล่าวรายงาน
ของ นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช.

**ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ วุฒิสภาธนาคารสมองในการขับเคลื่อน
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน**
วันศุกร์ที่ 2 เมษายน 2553 เวลา 09.00 น. ณ ห้องกิ่งเพชร โรงแรมเอเชีย กทม.

เรียน ท่านรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในนามของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ขอขอบพระคุณท่านรองเลขาธิการ ฯ ที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และปาฐกถาพิเศษในหัวข้อเรื่อง **บทบาทของวุฒิสภา ในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน** ในวันนี้

การประชุมในครั้งนี้ จัดขึ้นเพื่อมุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการขับเคลื่อนงานธนาคารสมอง รวมทั้งการเชื่อมโยงบทบาทของวุฒิสภาฯ ร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชน ตลอดจนเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันของวุฒิสภาฯ จากพื้นที่ต่างๆ โดยได้เชิญผู้แทนวุฒิสภาฯ จากทุกจังหวัดทั่วประเทศ และคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง รวมแล้วประมาณ 200 คน เข้าร่วมประชุมในวันนี้

โดยที่ การประชุมจะใช้เวลาในครึ่งวัน ซึ่งภายหลังจากที่ท่านรองเลขาธิการฯ ให้เกียรติปาฐกถาพิเศษแล้ว จะเป็นการอภิปรายในหัวข้อเรื่อง **“ผลการดำเนินงานของวุฒิสภา และแผนการปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภา ปี 2553”** โดยมีคุณไพโรจน์ สุจินดา ประธานอนุกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง เป็นประธานดำเนินการอภิปราย และผู้ร่วมอภิปรายซึ่งมีทั้ง วุฒิสภาธนาคารสมองจากกลุ่มประเด็นสุขภาพ และวุฒิสภาจากจังหวัดซึ่งเป็นตัวแทนมาจาก 4 ภาค ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ นครศรีธรรมราช นครราชสีมา และ นนทบุรี ซึ่งจะมานำเสนอประสบการณ์และผลดำเนินงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง ร่วมอภิปรายเสนอแผนการปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาฯ เพื่อให้เห็นถึงทิศทางการทำงานที่ชัดเจน ในปี 2553

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ดิฉันขอเรียนเชิญท่านรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คุณสุวรรณี คำมั่น ได้กรุณากล่าวเปิดการประชุมและแสดงปาฐกถาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการเชื่อมโยงบทบาทของวุฒิสภาธนาคารสมอง ร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติได้ต่อไป

ขอเรียนเชิญ

คำกล่าวเปิดการประชุมและปาฐกถาพิเศษ
ของ นางสาวรณี คำมั่น รองเลขาธิการ สศช.

“บทบาทของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

กราบเรียนท่านประธานอนุกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง และท่านวุฒิสภาธนาคารสมองที่เคารพทุกท่าน

วันนี้เป็นวันดีเนื่องจากเป็นวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ซึ่งพระองค์ท่านเป็นผู้นำในเรื่องของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเข้าไปถึงชุมชนและท้องถิ่น นับว่าเป็นวันที่เราได้มาร่วมพบปะกันครั้งแรกในปี 2553 นี้ ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดิฉันมีความยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มาพบกับท่านทั้งหลาย ก่อนอื่นต้องกราบเรียนว่าท่านเลขาธิการฯ ประารถนาที่จะมาด้วยตัวเอง แต่ติดภารกิจเร่งด่วนที่ทำเนียบรัฐบาล อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ท่านทั้งหลายได้อาสามาเพื่อช่วยเหลือสังคมและร่วมกันพัฒนาประเทศ นับเป็นคุณค่าอันสูงส่ง และเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่า เป็นคลังปัญญาของประเทศที่พร้อมจะมาช่วยทำงานให้กับสังคม เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมของประเทศ ที่ใครๆ ก็เรียกท่านว่า “วุฒิสภาธนาคารสมอง” อันเป็นหัวใจสำคัญที่จะมาทำงานร่วมกันต่อไป

การประชุมวันนี้ในหัวข้อเรื่อง “บทบาทของวุฒิสภาธนาคารสมองในการร่วมขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน” เป็นแนวทางที่สำคัญที่ สศช. ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นปรัชญานำทางในเชิงกระบวนการจัดทำแผน ที่ทำต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งได้น้อมนำมาเป็นหลักคิด หลักการปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางการทำงานร่วมกันของวุฒิสภาธนาคารสมองในปี 2553 และต่อเนื่องไปจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เพื่อให้เกิดมรรคผล โดย สศช. เป็นหน่วยงานกลางที่จะประสานความต้องการและความร่วมมือระหว่างบทบาทของวุฒิสภาฯ กับส่วนราชการและภาคเอกชน

การดำเนินงานที่ผ่านมาของวุฒิสภาธนาคารสมอง มีการทำงานร่วมกับ สศช. มาโดยตลอดในลักษณะที่เป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่ทุกจังหวัด ซึ่งมีตัวแทนของทุกจังหวัดมาร่วมประชุมในครั้งนี้ ส่วนการทำงานที่เป็นเชิงประเด็น ได้ดำเนินกิจกรรม/โครงการต่างๆ เช่น การรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาที่ท่านสั่งสมไว้มาเพื่อเป็นคลังสมองคลังปัญญา สำนักงานฯ ก็พยายามที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับท่านเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อเชื่อมโยงบทบาทของวุฒิสภาฯ กับความต้องการขององค์กร หน่วยงานราชการในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การเผยแพร่ผลงานของท่านอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้สาธารณะได้รับทราบและเรียนรู้องค์ความรู้ที่มีการสั่งสมมา และการต่อยอดถ่ายทอดไปสู่ระดับถึงลูกหลานของเรา

ลักษณะการทำงานที่ สศช. มุ่งหวังให้เกิดขึ้นในอนาคตคือ การทำงานในเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น และมีการบูรณาการความรู้ความสามารถของท่านทั้งหลายในหลากหลายมิติ โดยยึดพื้นที่ ชุมชน และการมีส่วนร่วม ทั้งวุฒิสภาฯ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และส่วนราชการที่อยู่ในระดับพื้นที่ ซึ่งขณะนี้อยู่ในช่วงของ

การดำเนินงานในแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นับว่าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 โดยในปี 2552 สศช.ได้ดำเนินการขับเคลื่อนไปแล้ว 10 ชุมชน และปี 2553 จะขยายผลการดำเนินงานไปครอบคลุมถึง 40 ชุมชนทั่วประเทศ

ขณะเดียวกัน ปี 2553 สศช. อยู่ในช่วงกระบวนการเตรียมแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ดังนั้น สิ่งที่เราจะทำงานร่วมกัน นับเป็นส่วนหนึ่งของการจัดเตรียมแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ด้วย การประชุมในวันนี้ จะเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความรู้ และขอคำแนะนำจากท่าน จึงต้องกราบขอบพระคุณทุกท่านที่อาสาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาประเทศ ฉะนั้น การผนึกกำลังร่วมกันของวุฒิสภา จะเกิดความยั่งยืนมากขึ้น ถ้าเราขับเคลื่อนการทำงานในเชิงยุทธศาสตร์ ในโอกาสนี้จึงขอทำความเข้าใจร่วมกันถึงการขับเคลื่อนงานที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการทำงาน

ทุกท่านคงทราบดีถึงพระราชดำรัสของพระสมเด็จฯ พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2543 กล่าวว่า “การนำผู้ที่เกษียณอายุแล้วแต่ยังมีความรู้ความสามารถมาช่วยงาน เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ” นับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศอย่างยิ่งที่เราจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ยิ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่าการสร้างผลิตภาพของประเทศจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนทุกช่วงวัย มิใช่วัยใดวัยหนึ่งเท่านั้น เป็นการมองการณ์ไกลของพระองค์ท่านที่ได้มีพระราชดำรัสไว้ตั้งแต่ปี 2543 ต่อมา คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2543 ให้ สศช. เป็นหน่วยทะเบียนกลางในการรวบรวมข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิ/ปัญญาทั้งหลายในสาขาต่างๆ ซึ่งเมื่อรวบรวมแล้วก็ต้องประสานให้ท่านได้ใช้ศักยภาพและความสามารถในการที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศโดยใช้แผนเป็นตัวนำ อีกทั้งในปี 2542 ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ประธานกรรมการบริหารของ สศช. ในขณะนั้น ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาประเทศ โดยการประมวลจากพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระองค์ท่าน พระองค์ท่านทรงมีพระราชวินิจฉัยและมีพระบรมราชานุญาตให้ สศช. ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการวางแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 มีปฐมบทในหน้าแรกเป็นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตสามารถใช้ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปถึงระดับประเทศ

แนวทางที่สำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ มีความรู้/ความรอบรู้ในสิ่งที่จะทำ มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เพียงพอในการประกอบการตัดสินใจ และสามารถที่จะปรับปรุงฐานข้อมูลนั้นให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา นับเป็นหัวใจสำคัญอันแรก ขณะเดียวกัน การที่เราไปทำงานร่วมกับคนอื่นได้ก็ต้องมีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบร่วมกัน การทำงานเป็นทีม และไม่สุดโต่ง ซึ่งก็คือความรู้จักพอ ไม่เบียดเบียนคนอื่น รู้จักสิทธิเสรีภาพ ไม่ไปลดทอนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดความไว้วางใจของคนที่มาทำงานร่วมกัน นั่นก็คือ “คุณธรรม” ซึ่งเป็นหลักต้นๆ ของการทำงาน หลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความเพียร ความมุ่งมั่น มานะพยายามที่จะทำงานอย่างมีขั้นตอน ไม่ใช่ก้าวกระโดดคือ มีสติ ใช้ปัญญา นับเป็นหลักการเบื้องต้น 3 เรื่อง ดังนั้น การที่จะน้อมนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้

จะต้องมีความชัดเจนใน 3 เรื่อง แล้วสามารถนำไปสู่การตัดสินใจที่มีความพอประมาณ และมีเหตุผล เพราะเรามีข้อมูลชัดเจน มีการวิเคราะห์ร่วมกัน ทำที่สุดก็ทำให้สังคมเรามีภูมิคุ้มกันประเทศ

สศช. ได้ติดตามดูข้อมูลมาตลอดพบว่า ในช่วงไตรมาส 4 ของปี 2552 เรามีภูมิคุ้มกันในเรื่องการเงินการคลังของประเทศ เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจทำให้ภาวะการคลังสามารถฟื้นคืนได้รวดเร็ว แต่น่าเสียดายที่มาจากวิกฤติการเมือง ทำให้ไตรมาส 1 ของปี 2553 อาจจะถูกชะงักไปบ้าง แต่ก็ยังมีภูมิคุ้มกันในด้านอื่นๆ ซึ่งขณะนี้ สศช. กำลังประมวลว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของประเทศในทุกภาคส่วนเป็นอย่างไร หากมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น คงจะต้องมาปรับฐานข้อมูล กลับมาสู่การหาความรู้ การมีคุณธรรม และการมีความเพียร เพื่อที่จะเข้าไปสู่การตัดสินใจ ฉะนั้น การที่เราเน้นนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จึงไม่ใช่เป็นเรื่องตายตัว ไม่ใช่เป็นเรื่องที่หยุดนิ่ง คิดครั้งเดียวแล้วจบ จะต้องกลับมาทบทวนความรู้และข้อมูลของเราตลอดเวลา เพราะว่ามันเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว อันนี้เป็นหลักสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกัน และทำให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความสุขร่วมกันได้

หลักการทรงงานของพระองค์ท่าน **หลักแรก เน้น “คน” เป็นศูนย์กลาง เน้นผลประโยชน์ของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงปฏิบัติอย่างนี้มาตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ท่าน **หลักที่สอง ยึดหลัก “ภูมิสังคม” ความหลากหลายของพื้นที่** ตรงนี้เป็นหัวใจสำคัญที่เราจะไปหาข้อมูลหรือมีองค์ความรู้เพื่อมาร่วมกันตัดสินใจต้องชัดเจนว่า พื้นที่นั้นมีวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ประเพณีเป็นอย่างไร เพื่อที่เราจะได้เข้าใจแล้วร่วมกันวางแผนพัฒนาชุมชนนั้นๆ หรือองค์กรใดๆ ก็ตาม และ**หลักท้ายที่สุดคือ ต้องนำไปสู่การพึ่งพาตนเองของชุมชน สังคม ครอบครัว และทำงานตามลำดับขั้นตอน** ไม่ใช่เราคิดสูตรสำเร็จแล้วลงไปบอกทำได้เลย ซึ่งตรงนี้เป็นข้อที่ควรระวังให้มาก บางคนอาจไม่ทันใจ ไม่ถูกใจ ทำให้แต่ละขั้นตอนช้าลง แต่จำเป็นต้องทำทุกขั้นตอนด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง จึงเรียกว่า เข้าใจ เข้าถึง และร่วมกันพัฒนา สิ่งเหล่านี้เป็นหลักทรงงานที่ถอดมาจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระองค์ท่านทรงพระราชทาน จะเห็นได้ว่า ทุกข้อความไม่ได้มีคำว่าเกษตร บริการ และการออมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นหลักปรัชญาที่นำไปสู่การปฏิบัติ การดำรงชีวิต และเป็นวิถีชีวิตของเรา ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้มีการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์และองค์ความรู้ โดยการศึกษาถึงทุนทางเศรษฐกิจ ทุนสังคม ทุนทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหลักการแรกของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่ประเด็นมุ่งสร้างเสริมทุนของประเทศให้เข้มแข็ง และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเชื่อมโยง เช่น ด้านเศรษฐกิจ เราได้ปลื้มกับมูลค่าการส่งออกที่มาจาก การนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ แต่จะดูถึงความยั่งยืนจากการที่เราเป็นประเทศต้นทางการเกษตร มีการใช้วัตถุดิบเชื่อมโยงกับทุนสังคมคือ ภูมิปัญญา และการไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นสิ่งที่ สศช. ได้วิเคราะห์ในเบื้องต้นและนำมาสู่ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนั้น หากเราจะมุ่งเสริมสร้างทุนของประเทศให้เข้มแข็งและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น เราจะต้องเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพคนควบคู่กับคุณธรรม อีกทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนก็เป็นแนวทางที่สำคัญอีกเช่นเดียวกัน เพราะฐานรากของประเทศไทยอยู่ที่ชุมชน หากชุมชนฐานเป็นหลุมเป็นบ่อไม่เรียบเพียงพอที่เราปกป้องปกป้องเสาะของการพัฒนาประเทศก็จะทำให้บ้านของเราเอียงได้ หรืออาจจะล้มได้ในวันใดวันหนึ่ง จึงเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาในการสนองในปี 2552-2553 ในเชิงพื้นที่/ชุมชน จึงต้องขอความอนุเคราะห์จากท่านทั้งหลายที่มี

ความรู้ความสามารถที่หลากหลาย มาช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามขีดความสามารถหรือภูมิสังคมของชุมชนนั้นๆ

สำหรับบทบาทของวุฒิสภาศาลาการสมอมนั้น ท่านทำงานเป็นเครือข่าย ไม่เข้าชื้อกับหน่วยงานหลัก ไม่มีกรอบเวลาการปฏิบัติงานที่จำกัด ไม่มาทำงานตามวาระปีงบประมาณ และไม่ใช้ผู้ปฏิบัติงานแทนหน่วยราชการและองค์กรต่างๆ ซึ่งเขามีภารกิจและบทบาทอยู่แล้ว แต่ท่านเป็น**อาสาสมัครนำปัญญาความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ มาช่วยเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงานและองค์กร การเป็นที่ปรึกษา พี่เลี้ยง ผู้ให้คำแนะนำ จัดการสาคิต ฝึกอบรม ติดตามดูงาน ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงาน และเป็นหนึ่งในเครือข่าย/ภาคีการพัฒนา** ซึ่งทุกครั้งที่มีการระดมสมอง หรือทำประชาพิจารณ์ประเด็นทางสังคมหรือเศรษฐกิจ ท่านก็เป็นภาคีหนึ่งที่ร่วมในเครือข่ายกระบวนการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ ปัจจุบันมีวุฒิสภาฯ ประมาณ 3,500 กว่าคน จากทุกจังหวัดและเพิ่มขึ้นมาเป็นลำดับ จำแนกตามภูมิปัญญาได้ 21 สาขา ที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งความหลากหลายที่กระจายอยู่ตามภาคต่างๆ ก็ถือว่าเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญสำหรับประเทศที่จะมาร่วมกันเป็นเครือข่าย รวมทั้งปราชญ์ชาวบ้านที่มีอยู่ในชุมชนในพื้นที่ห่างไกลก็มาร่วมเป็นวุฒิสภาด้วย ซึ่งผลงานของท่านก็คงจะได้รับทราบจากผู้แทนของแต่ละภาคที่จะมานำเรียนในช่วงต่อไป

ในส่วนของยุทธศาสตร์การดำเนินงานของ สคช. ขณะนี้ สคช. มีสำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ โดยมีคุณจิณางค์กูร โรจนนันต์ เป็นผู้อำนวยการสำนักและเป็นผู้ที่จะอำนวยความสะดวกให้กับท่านทั้งหลาย ยุทธศาสตร์ของสำนัก ที่จะดำเนินการในปีี้และปีต่อไป คือ **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน** ซึ่งความจริงแล้วจะไม่จำกัดเฉพาะระดับชุมชน แต่ทำทั้งระดับสังคมและระดับประเทศ ซึ่งก็ทำงานเชื่อมโยงกับสำนักอื่นใน สคช. **การสร้างเครือข่ายการทำงานของวุฒิสภาศาลาการสมอ การศึกษาองค์ความรู้ การถอดบทเรียนการน้อมนำหลักปรัชญา ไปประยุกต์ใช้ในศูนย์การศึกษาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** ซึ่งจะเป็นคลังความรู้ คลังสมอง และภารกิจต่อไปจะเป็นเรื่องการบริหารจัดการองค์ความรู้ อีกทั้งกิจกรรมโครงการภายใต้แผนงานวุฒิสภาศาลาการสมอในเชิงประเด็นก็ยังเป็นบทบาทที่เราจะขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน ท้ายที่สุด **การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์** โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยงานทำเนียบกลางในการรวบรวมข้อมูลของวุฒิสภาฯ และรวบรวมองค์ความรู้ เครือข่ายที่เป็นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเตรียมสังเคราะห์/ถอดองค์ความรู้มาเป็นภาษาที่มีความเหมาะสมในการเผยแพร่ในสื่อสาธารณะ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ ซึ่งเป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลงานของท่านทั้งหลายและการขับเคลื่อนหลักการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดมรรคผลขึ้นนั้นคือการที่เรามีภูมิคุ้มกันที่ยั่งยืนในการคงอยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แนวทางการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภาในปีต่อไป จะเน้นการขับเคลื่อนในแบบยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ โดยศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการในชุมชน และร่วมทำงานตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านแผนชุมชน ซึ่งทุกชุมชนมีแผนแต่จะมีความเข้มแข็งแตกต่างกันไป บางชุมชนเป็นแผนของบางคน ยังไม่ได้ผ่านกระบวนการประชาสังคมหรือการวิเคราะห์สังเคราะห์จนตกผลึกแล้วดูความสมดุล ความสมบูรณ์ ในเชิงของภูมิสังคมหรือทุนทางสังคมที่มีอยู่ และการเชื่อมโยงสนับสนุนแผนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ก็มีความสำคัญ เพื่อให้เกิดความ

ยั่งยืน ซึ่งบทบาทของ สศช. และวุฒิสภา ไม่ใช่ไปทำแทนเขาตลอด แต่เป็นผู้จุดประกาย/เติมเต็ม เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้ว ระบบปกติจะต้องขับเคลื่อนไปด้วยตัวเอง นั่นคือความยั่งยืนและเป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมุ่งหวังให้เขาพึ่งพาตัวเองได้

การขับเคลื่อนในเชิงพื้นที่ เมื่อจังหวัดสามารถตั้งงบประมาณด้วยตัวเอง เรามีโอกาสดีมากที่จะเข้าไปช่วยสนับสนุนแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่ง สศช. ได้ส่งทำเนียบของวุฒิสภาให้กับทุกจังหวัดแล้ว และทำหนังสือขอความร่วมมือกับจังหวัด หากจังหวัดมีภารกิจที่เชื่อมโยงกับศักยภาพของวุฒิสภา ทางจังหวัดก็ประสานกับวุฒิสภา เอง นั่นคือ เมื่อจังหวัดมีทรัพยากรบุคคลที่มีค่าในจังหวัดแล้วก็ประสานเชื่อมโยงกับภารกิจที่ขับเคลื่อนอยู่ในระดับจังหวัดได้ทันที ซึ่งเป็นสิ่งที่ สศช. ได้ประสานเชื่อมโยงในจังหวัดต่างๆ ไว้แล้ว ส่วน **แนวทางการขับเคลื่อนในเชิงประเด็น** ซึ่งคณะกรรมการ/อนุกรรมการในส่วนกลางหรือพื้นที่ของแต่ละจังหวัด ที่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมองค์ความรู้ในเชิงประเด็นสุขภาพ การศึกษา สิ่งแวดล้อม หรือกฎหมายมหาชน สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่ความต้องการของประชาชน ซึ่งเวลานี้มีการถกเถียงกันมากในเรื่องความเป็นธรรมของแต่ละคน จึงเป็นสิ่งที่เราจะต้องคุยกัน ตามที่เรามีทุนทางสังคมในเชิงของการเกื้อหนุน การทำงานด้วยความเข้าใจ พุดคุยกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ ยิ่งเวลานี้เราเป็นสังคมที่เรียกว่า ช่องว่างระหว่างวัยสูงมาก เช่นในชุมชนชนบทจะมีผู้สูงวัยกับเด็กเล็กเท่านั้น ยังขาดช่วงวัยกลาง บางครั้งผู้ใหญ่ไปสอนหนังสือลูกหลานก็สอนกันก็ไม่ได้ ไม่ใช่ว่าเด็กดี แต่เนื่องจากการเรียนสมัยก่อนและสมัยนี้ไม่เหมือนกัน จึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากันทั้งสองฝ่าย คือ ส่วนหนึ่งวุฒิสภา มีประสบการณ์/ความรู้ อีกส่วนหนึ่งก็ต้องเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้ใช้ศักยภาพของเรา สิ่งสำคัญคือการปลูกฝังความรักท้องถิ่น ความรักชาติบ้านเมือง ความสมานฉันท์ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนที่จะเชื่อมโยงทั้งระดับพื้นที่และเชิงประเด็น สุดท้ายคือ **การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์** จะเป็นบทบาทสำคัญต่อไป โดยจะต้องรวบรวมผลงานของวุฒิสภา จากนั้นก็จะทำการสังเคราะห์แล้วถอดองค์ความรู้มาเป็นชุดสาระต่างๆ และนำไปเผยแพร่ทั้งในสื่อสิ่งพิมพ์ และการเป็นนักประชาสัมพันธ์ ส่วนสื่อโทรทัศน์ ดร.อาชวี เตาลานนท์ อนุกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง ได้เอื้อเพื่อให้ หากเรามีบทโทรทัศน์ใดๆ ก็จะขออาสาสมัครวุฒิสภา มาร่วมเป็นพิธีกร ซึ่งเป็นทิศทางในอนาคตที่จะต้องมาสังเคราะห์/รวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

สิ่งที่ดิฉันกล่าวมาทั้งหมดก็เพื่อให้เห็นเจตนารมณ์ของสำนักงานฯ ว่า เราจะทำอะไรต่อไปร่วมกันกับท่านทั้งหลาย ซึ่งจะเป็นฟันเฟืองที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการน้อมนำหลักปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปสู่การพัฒนาในระดับต่างๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และเกิดการพึ่งพาตนเอง ขณะนี้ หลายๆ ประเทศได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการสร้างภูมิคุ้มกัน ซึ่งมีการเผยแพร่ไปแล้วกว่า 180 ประเทศ ก็คงต้องฝากความหวังกับท่านวุฒิสภา ที่จะเข้าไปช่วยเสริม เติมคุณภาพของแผนชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จากนั้นเราก็จะส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปประสานในพื้นที่เป้าหมาย ต้องขออนุญาตว่าในปี 2553 ด้วยกำลังของ สศช. และการศึกษาข้อมูลที่รอบคอบพอสมควร เราสามารถขับเคลื่อนได้เพียง 40 ชุมชนเท่านั้น เนื่องจากอยู่ในช่วงการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 นอกจากนั้น เรายังต้องอาศัยความร่วมมือจากสำนักงานเศรษฐกิจและสังคมภาคทั้ง 4 ภาคของ สศช. ในการเป็นหุ้นส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภา ธนาคารสมอง และเราจะเดินเคียงบ่าเคียงไหล่ทำงานไปพร้อมๆ กัน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ท้ายที่สุด ขอให้การประชุมวันนี้เป็นไปด้วยมิตรไมตรีในลักษณะที่เป็นลูกเป็นหลานเป็นน้องเป็นญาติของท่านที่จะมาทำงานขับเคลื่อนประเทศด้วยกันต่อไป

ขอบพระคุณค่ะ

การนำเสนอและอภิปราย

วุฒิสภา 4 ภาค นำเสนอผลดำเนินงานและแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนบทบาทวุฒิสภา ปี 2553 โดยมีผู้นำเสนอ ดังนี้

1) ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิง คุณสาคร ธนमितต์ วุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพ นำเสนอผลการดำเนินงานของวุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพ สรุปได้ดังนี้

เรื่องที่จะกล่าวในวันนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ผลงานของวุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพ ที่ดำเนินการมาแล้ว และบทบาทของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ในเบื้องต้นขอเริ่มที่ความเป็นมาของวุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพ ซึ่งสืบเนื่องจากพระราชดำริสในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปี 2543 ที่ทรงมีประเด็นรับสั่งเกี่ยวกับเรื่องธนาคารสมอง โดยนำผู้ที่เกษียณอายุราชการแล้ว แต่ยังมีความรู้ความสามารถมาช่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศในนาม “วุฒิสภาธนาคารสมอง” สำหรับวุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ทาง การแพทย์ สาธารณสุข และนักวิชาการด้านอื่น ๆ ได้รวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือสังคมทางด้านสุขภาพอนามัย ปัจจุบันมีคณะทำงานประมาณ 58 คน

วุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพแรกเริ่มมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้มีสุขภาพแข็งแรง จึงร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารในสถานศึกษา โดยมีการสัมมนาวิชาการเรื่อง การพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2546 ซึ่งผลจากการสัมมนาได้จุดประกายเรื่องโภชนาการ คุณภาพ และความปลอดภัยของอาหาร โดยวุฒิสภาสุขภาพเห็นควรมีการสร้างเกณฑ์มาตรฐานทั้งด้านสุขาภิบาลอาหารและโภชนาการในสถานศึกษาขึ้น เพื่อกระตุ้นการดำเนินงานของหน่วยงานองค์กร ชุมชน ต่อมาได้จัดการประชุมสัมมนาเฉลิมพระเกียรติเรื่องสร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการ ในระหว่างวันที่ 29 - 30 กรกฎาคม 2547 เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดการสัมมนา ผลจากการสัมมนาวุฒิสภาเห็นว่าควรจะดำเนินการเชิงรุก จัดสร้างต้นแบบที่จะนำไปเป็นตัวอย่างได้ทั่วประเทศต่อไป วุฒิสภาจึงจัดทำโครงการพัฒนาเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการขึ้น ในปี 2548 เพื่อให้ได้ต้นแบบนำไปใช้ดำเนินงานเรื่องอาหารและโภชนาการในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ

โครงการพัฒนาเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการ เป็นการขับเคลื่อนนโยบายด้านอาหารและโภชนาการ ด้วยการส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านอาหารและโภชนาการได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของงานโภชนาการและสุขาภิบาลอาหาร โดยวุฒิสภาสุขภาพได้ดำเนินโครงการในพื้นที่โรงเรียนนำร่องต่าง ๆ 4 ภูมิภาค 7 พื้นที่ 97 โรงเรียน ร่วมกับสถาบันเครือข่ายที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงไปช่วยเป็นที่ปรึกษาและดำเนินงานในโรงเรียน ดังนี้

1) ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการปรับปรุงคุณภาพอาหารกลางวันและสุขาภิบาลอาหารในภาคเหนือ ร่วมกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินงานในโรงเรียน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ โรงเรียนบ้านแม่เหิยะสามัคคี โรงเรียนวัดร่องอ โรงเรียนวัดชะจาว และโรงเรียนวัดบวกรกเหนือ

2) ภาคใต้ จังหวัดสงขลา โครงการสร้างเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมเพื่อป้องกันโรคอ้วนของเด็กอนุบาล ร่วมกับคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินโครงการในโรงเรียน 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลสงขลา โรงเรียนวัดเทพชุมนุม โรงเรียนเทศบาล 3 (โสภณพิทยาคูณานุสรณ์) โรงเรียนเทศบาล 4 (วัดคลองเรียน) และโรงเรียนเทศบาล 3 (วัดศาลาหัวยาง) โครงการนี้ดำเนินการเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสมและป้องกันโรคอ้วนในเด็กก่อนวัยเรียน

3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินงานใน 2 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่จังหวัดขอนแก่น โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขาภิบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่วมกับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินงานในโรงเรียน 5 แห่ง ที่มีบริบทต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนพังทวยพัฒนศึกษา โรงเรียนบ้านเต่าหอ โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาลัย และโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย และพื้นที่จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดมุกดาหาร โครงการเสริมศักยภาพงานด้านสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 จังหวัดสกลนคร ร่วมกับวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ดำเนินงานในโรงเรียน ตชด. สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 23 จำนวน 8 โรงเรียน

4) ภาคกลาง ดำเนินงานใน 3 พื้นที่ ได้แก่

- พื้นที่ที่ 1 จังหวัดนครนายก โครงการพัฒนาโภชนาการและสุขาภิบาลจังหวัดนครนายก ร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ดำเนินโครงการในโรงเรียนสาริกา โรงเรียนอนุบาลเมืองนครนายก และโรงเรียนวัดดอนยอ

- พื้นที่ที่ 2 จังหวัดนครปฐม โครงการอาหารเพื่อลูกหลานไทยจังหวัดนครปฐม ร่วมกับสถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินโครงการในโรงเรียน 60 แห่งของจังหวัดนครปฐม เช่น โรงเรียน ภ.ป.ร.ราชวิทยาลัย โรงเรียนราชินีบูรณะ โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา เป็นต้น โครงการนี้มีจุดเด่นที่ให้นักเรียนเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนโดยสร้างเป็นนักวิจัยรุ่นจิ๋ว ให้มีความรู้ความสามารถในการวางแผนการพัฒนาอาหารและโภชนาการของโรงเรียนร่วมกับครูอาจารย์

- พื้นที่ที่ 3 กรุงเทพมหานคร โครงการสร้างเสริมพลังเยาวชนในการควบคุมโรคอ้วนในโรงเรียน ร่วมกับสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดำเนินงานในโรงเรียน 11 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนสตรีวิทยา โรงเรียนจิตรลดา เป็นต้น โครงการนี้มีจุดเด่นในเรื่องสื่อซึ่งจัดทำโดยเด็กนักเรียนเอง

การดำเนินโครงการนี้ผู้อาสาได้ไปติดตามงานในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงที่เข้าร่วมโครงการ และมีการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาให้ได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้ผู้อาสาได้จัดสัมมนาเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เรื่องพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนไทยให้ยั่งยืน เมื่อวันที่ 5 - 6 พฤศจิกายน 2551 เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานและบทเรียนของโครงการพัฒนาเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการ สรุปปัจจัยความสำเร็จของโครงการมี 5 ข้อ ได้แก่

1. นโยบายและบทบาทของโรงเรียนที่เหมาะสม
2. การเรียนรู้ของเด็กนักเรียน คือ หัวใจของการพัฒนา
3. ความคิดสร้างสรรค์ในการอบรม และสื่อสารความรู้สู่ความสำเร็จ
4. ผลของการพัฒนาขึ้นอยู่กับกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ
5. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อความยั่งยืนของการพัฒนา

ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ข้อนี้ วุฒิสภาได้ให้มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงทั้ง 7 แห่ง นำไปพิสูจน์ในการดำเนินงานปีที่ 3 อีกครั้ง โดยให้มีโรงเรียนแกนนำเข้าร่วมดำเนินงานอย่างน้อยพื้นที่ละ 2 โรงเรียน ได้ผลสรุปว่าทุกปัจจัยมีความสำคัญต่อผลสำเร็จของโครงการ นอกจากนี้ ยังได้พบเพิ่มอีกปัจจัย คือ “ความเป็นผู้นำ” ถ้าผู้นำของโครงการได้แก่ ครูใหญ่ หรือ ครูโภชนาการ มีความจริงจัง โครงการนั้นจะประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ผลสรุปของโครงการจะเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบที่พื้นที่อื่น ๆ ของประเทศได้นำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้

นอกจากนี้ วุฒิสากลุ่มสุขภาพยังมีผลงานอื่น ๆ เช่น จัดทำมาตรฐานโภชนาการและงานสุขาภิบาลอาหารในสถานศึกษา การรวบรวมองค์ความรู้ของวุฒิสภาจัดทำเป็นหนังสือต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือธนาคารสมองเพื่อสุขภาพ เล่มหนึ่ง และเล่มสอง และหนังสือสร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยการออกกำลังกาย

สำหรับแผนงานในอนาคตของวุฒิสภาธนาคารสมองกลุ่มสุขภาพนั้น จะเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงรุกทางอาหารและโภชนาการในโรงเรียนด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะใช้ปัจจัยความสำเร็จ 5 ประการ ที่ได้จากโรงเรียนต้นแบบใน 7 พื้นที่ ผนวกกับรูปแบบการปฏิบัติงานของโครงการพระราชดำริ ที่วุฒิสภาได้ไปเยี่ยมติดตามงานที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านหนองคู ตำบลนาใน อำเภอโพธาราม จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครพนม ซึ่งวุฒิสภาประทับใจมากและคิดว่าหากวุฒิสภาได้ใช้รูปแบบของโรงเรียนนี้เป็นต้นแบบบวกกับปัจจัย 5 ราก ที่ได้จากผลสรุปโครงการและจัดทำโครงการในอนาคตก็จะเป็นต้นแบบโครงการที่ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

โรงเรียน ตชด. บ้านหนองคู เป็นศูนย์กลางถ่ายทอดองค์ความรู้ และฝึกทักษะในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำชุมชนและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เข้ารับการอบรมด้านความรู้ในเรื่องหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินโครงการในโรงเรียนประมาณ 8 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการส่งเสริมสหกรณ์ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียน โครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ และโครงการส่งเสริมโภชนาการ ซึ่งผล

การดำเนินโครงการทุกโครงการทำออกมาได้ดีมาก เป็นที่ประทับใจของคณะวุฒิสภา โดยวุฒิสภาเห็นว่าผลสำเร็จของโรงเรียนเกิดจากที่ครูใหญ่เป็นผู้นำที่ดี มีความจริงจัง เอาใจใส่ และมีทีมงานที่ดี รวมทั้งมีการน้อมนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำเนินงานในโรงเรียนด้วย

การดำเนินงานในอนาคตของวุฒิสากลุ่มสุขภาพ จะน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ แต่สิ่งสำคัญยิ่งก็คือต้องทำความเข้าใจเรื่องนี้ให้ลึกซึ้ง โดยจะขอยกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบางส่วนมากล่าวถึงในที่นี้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ถ้าในโรงเรียนทั้งหมด ทั้งครู นักเรียน และผู้ปกครองทุกระดับ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง สายกลางจะชี้ให้เห็นถึงความสมดุล หากทำไปตามทางสายกลาง ทุกอย่างจะได้ความสมดุล ความสมดุลจะนำไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน” ดังนั้นถ้าเปรียบเศรษฐกิจพอเพียงกับต้นไม้ หลักเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นส่วนรากของต้นไม้ คือ ต้องเป็นการทำงานที่มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และมีความพอประมาณ ภูมิคุ้มกันที่เป็นรากนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในเรื่องสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ที่เปรียบได้กับส่วนลำต้นของต้นไม้ การที่จะมีภูมิคุ้มกันที่ดีจะต้องมีเงื่อนไข 2 เรื่อง คือ ความรู้ และคุณธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เราไปเห็นที่โรงเรียน ตชด.บ้านหนองตู ที่ไม่มีอยู่ในปัจจัยความสำเร็จ 5 ราก เรื่องฐานความรู้ (knowledge base) คือ ความรู้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขว่าต้องรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง รวมทั้งต้องมีคุณธรรม ต้องสร้างจิตสำนึกให้เกิดความซื่อสัตย์ สุจริต และมีการดำเนินชีวิตอย่างอดทน ชยัน และแบ่งปัน ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถนำไปดำเนินการใช้กับเรื่องต่าง ๆ ได้ทั้งเรื่องอาหาร โภชนาการ เกษตร และการศึกษา ซึ่งความสำเร็จที่ได้สมดุล คือ ทางสายกลาง อย่างมั่นคง และยั่งยืน และไม่ว่าสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โลกมีวิวัฒนาการไปอย่างไรก็จะปรับตัวได้ ทำให้ลำต้นมั่นคงได้ ภาพต้นไม้เศรษฐกิจพอเพียงนี้จึงเป็นโครงการที่วุฒิสภาจะนำไปดำเนินการในปีต่อไป

2) **นายพัลลภ สุวรรณมาลิก วุฒิสาธารณาการสมอง จ.เชียงใหม่** นำเสนอผลการดำเนินงานของวุฒิสาธารณาการสมอง จ.เชียงใหม่ ดังนี้

ภาคเหนือมีลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จประทับที่ภาคเหนือ ทรงเห็นสภาพเสื่อมโทรมของพื้นดินที่เกิดจากการชะล้างพังทลายในช่วงฤดูฝนและจากการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้พื้นที่ไม่สามารถเก็บน้ำหรืออุ้มน้ำไว้ได้ อันเป็นสาเหตุให้เกิดความแห้งแล้ง จึงได้ทรงศึกษาและทดสอบรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ของภาคเหนือ ทั้งด้านการพัฒนาป่าไม้และการพัฒนาอาชีพ โดยได้ทรงทดลอง ณ ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2527 วิธีแก้ไขที่ทรงประทาน อาทิ การทำฝายต้นน้ำลำธารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหญ้าแฝก โครงการป้องกันไฟป่าด้วยระบบป่าเปียก

คณะวุฒิสาธารณาการสมอง จ. เชียงใหม่ ได้น้อมนำแนวทางดังกล่าวมาเผยแพร่ โดยดำเนินการในหลายพื้นที่ด้วยการทำความเข้าใจกับชาวบ้านให้มาร่วมทำโครงการตามแนวพระราชดำริ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวชาวบ้านเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ ทหาร พระสงฆ์ สถาบันการศึกษา เป็นต้น เป็นการดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การทำให้เกิดความ

เข้าใจ เกิดจากใจ และเกิดจากองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้การดำเนินงานขยายผลโดยอัตโนมัติ โครงการที่ดำเนินการ ได้แก่

1. โครงการรณรงค์สร้างฝายต้นน้ำลำธารและแฝก การสร้างแนวกันไฟป่าเปียก การปลูกไม้สามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง และสร้างอ่างน้ำแก้มลิง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เจริญพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสมหามงคลทรงครองสิริราชสมบัติ เป็นปีที่ 60 และในวโรกาสมหามงคลทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา

1.1 การสร้างฝายต้นน้ำลำธารและแฝก เป็นวิธีแก้ปัญหาเพื่อฟื้นฟูสภาพผืนป่าที่ถูกบุกรุกทำลาย แห้งแล้งเสื่อมโทรม ให้กลับพื้นเป็นผืนดินผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ โดยจะช่วยลดความเร็วของน้ำฝนที่ไหลลงสู่ลำธารและแม่น้ำลำคลอง ลดการชะหน้าดินอันเป็นสารอาหารของพืช และลดการพังทลายของดินและทราย ตลอดจนช่วยดักและเก็บกักตะกอน ดิน ทราย มิให้ไหลลงสู่แม่น้ำลำคลอง และอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ การสร้างฝายจะสร้างอย่างง่าย ๆ ที่ชาวบ้านสามารถทำได้ด้วยภูมิปัญญาของตน ใช้วัสดุในพื้นที่ ใช้พลังความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจของชุมชน โดยไม่ต้องใช้งบประมาณราชการในการจ้างแรงงาน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ผู้ร่วมโครงการจะช่วยกันดูแลบำรุงรักษาซ่อมแซมฝายอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการให้ความรู้แก่เยาวชน เด็กนักเรียนนักศึกษาในท้องถิ่นได้นำพระบรมราโชวาทและพระราชดำริเข้าสู่การศึกษาในหลายสถาบันการศึกษาที่ร่วมทำกิจกรรม เพื่อให้เยาวชนได้ซึมซับพระบรมราโชวาทและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแก่ชาวไทยเพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติ การทำฝายไม่เพียงเฉพาะจังหวัดในภาคเหนือในภาคอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันก็สามารถนำไปเผยแพร่และปฏิบัติได้

1.2 การปลูกไม้สามอย่างประโยชน์สี่อย่าง ได้แก่ ไม้เพื่อการใช้สอยและเศรษฐกิจ ไม้พืชมื้อเพลิง และไม้ที่สามารถใช้เป็นอาหารได้ ประโยชน์ 4 อย่าง ได้แก่ เพื่อราษฎรและชุมชนสามารถนำไม้ไปใช้เพื่อการใช้สอยและสร้างเสริมอาชีพเศรษฐกิจครัวเรือน เพื่อราษฎรในชนบทมีพืชมื้อเพลิงในการหุงต้มและกิจกรรมในครัวเรือน ราษฎรมีพืชอาหารและของป่าเพื่อการบริโภค และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าต้นน้ำลำธาร เมื่อนำมาปฏิบัติต่อเนื่องจากงานสร้างฝายต้นน้ำลำธาร จะเกิดเป็นผลสำเร็จในการฟื้นฟูสภาพผืนดินและผืนป่าที่เสื่อมโทรมถูกทำลาย ตามแนวพระราชดำริอย่างสมบูรณ์

2. โครงการรณรงค์น้อมนำพระราชดำรัส พระบรมราโชวาท พระราชดำริ แนวทางการทรงงาน และพระราชปรีชาญาณ สู่สถาบันการศึกษา สู่พลสกนิกรภาคประชาชนและภาครัฐ สู่ทุกภาคหน่วย เพื่อประพฤติเป็นวัตรปฏิบัติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยวุฒิสภา อธิการบดี จ.เชียงใหม่ ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในจังหวัดเชียงใหม่ และจะขยายออกไปในจังหวัดภาคเหนือ ทั้งโรงเรียน องค์กรต่าง ๆ ภาครัฐ และภาคเอกชน

พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท พระราชดำริ แนวทางการทรงงาน และพระราชปรีชาญาณ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่ควรจะน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติ และช่วยกันเผยแพร่ ในฐานะที่เป็นวุฒิสภา อธิการบดี จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นความหวังของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถว่าผู้เกษียณอายุจะได้เป็นผู้ช่วยกันทำให้บ้านเมืองแข็งแรง มีความมั่นคง อยู่ยั่งยืนตลอดไป

3) **นายอุทัย เลือทอง อดีตประธานวุฒิสภาธนาคารออมจังหวัดนครศรีธรรมราช** นำเสนอการดำเนินโครงการของวุฒิสภาธนาคารออมจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ.2552 ดังนี้

วุฒิสภาธนาคารออมจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวิธีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มจากที่ประชุมวุฒิสภาธนาคารออมจังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอโครงการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของชุมชน องค์กร รวมทั้งของวุฒิสภาเอง

ขั้นที่ 2 ที่ประชุมจะร่วมกันพิจารณารายละเอียดและเงื่อนไขต่าง ๆ ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เพราะบางครั้งโครงการที่เสนอมานั้น วุฒิสภาพบว่ามีปัจจัยหลายอย่างที่จะเป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องวัยของวุฒิสภา

ขั้นที่ 3 วุฒิสภาจะไปเยี่ยมชมโครงการที่ได้รับการคัดเลือก มีการประชุมร่วมกันกับเจ้าของโครงการ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และร่วมกิจกรรมของโครงการ

ขั้นที่ 4 ที่ประชุมสรุปปัญหา จุดเด่น เรื่องที่ต้องพัฒนา และข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้จะขอเสนอโครงการต่าง ๆ ที่วุฒิสภาธนาคารออมจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

โครงการที่ 1 : โครงการสายใยวัฒนธรรมชุมชนวัดยางทอง ชุมชนวัดยางทองเป็นชุมชนที่มี 2 วัฒนธรรมดั้งเดิม คือ เป็นชุมชนของพุทธ และชุมชนของอิสลาม ซึ่งชุมชนอิสลามอพยพมาตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 3 ที่พระเจ้านครน้อยไปตีเมืองปัตตานี และในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ไปรบเมืองไทรบุรี ได้กวาดต้อนชุมชนอิสลามเหล่านี้เข้ามาอยู่ที่ชุมชนวัดยางทองนี้ ซึ่งชุมชนทั้ง 2 วัฒนธรรมนี้ได้ร่วมกันเสนอโครงการพัฒนาพื้นที่หรือรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของท้องถิ่นเพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่อไป โครงการนี้มีจุดเด่น คือ การที่ชุมชนทั้งพุทธและอิสลามให้ความร่วมมือและมีความสามัคคีกัน ทั้งนี้เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาและรับโครงการนี้แล้ว ได้เข้าไปให้คำปรึกษา และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมพัฒนาพื้นที่ และร่วมปลูกต้นไม้ โดยจัดหาพันธุ์ไม้ให้ซึ่งพันธุ์ไม้บางส่วนนำมาจากธนาคารต้นไม้ที่วุฒิสภาดำเนินการอยู่ และบางส่วนจากแหล่งเพาะพันธุ์ไม้ สำหรับในปี 2553 วุฒิสภาจะได้ไปดำเนินการร่วมพัฒนาพื้นที่ต่อไป เนื่องจากชุมชนยังมีความต้องการพันธุ์ไม้อีกจำนวนมาก เพื่อให้มีความหลากหลายทั้งไม้ยืนต้นและไม้ประดับ รวมทั้งเห็นว่าองค์กรส่วนท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาทร่วมส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

โครงการที่ 2 : โครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวจังหวัดเชิงอนุรักษ์กระบวจนจร วุฒิสภาได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งไสน์ อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และชุมชนโบราณ ในพื้นที่เขาพลายดำ ซึ่งเป็นภูเขาที่ติดทะเลและเป็นรอยต่ออำเภอขนอมและอำเภอสิชล ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของสถานที่พัฒนาและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาพลายดำ ตั้งอยู่ในตำบลทุ่งไสน์ มีหาดที่สวยงาม มีสัตว์ป่าประเภทกินพืชอยู่อาศัย เช่น กวาง กระเจิง และนกนานาชนิด โครงการนี้มีจุดเด่นที่การอนุรักษ์พันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์ รวมทั้งอนุรักษ์ชายฝั่งทะเล ตลอดจนจมน้ำ

การส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้เห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะเข้ามาดูแลชุมชนโบราณ (เขาคา) เพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน รวมทั้งควรจัดเจ้าหน้าที่มาดูแลและให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวด้วย

โครงการที่ 3 : โครงการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุร่วมกับมูลนิธิธรรมมาโคกราช จังหวัด

นครศรีธรรมราช โครงการนี้เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมให้กำลังใจในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขของผู้สูงอายุที่มีอายุ 100 ปี ขึ้นไป ซึ่งวุฒิสภาได้สำรวจพบว่าขณะนี้ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้สูงอายุที่มีอายุ 100 ปี ขึ้นไปประมาณ 200 คน แต่ข้อมูลส่วนนี้ของจังหวัดมีเพียง 50 คน ทำให้ผู้สูงอายุที่ไม่ได้มีรายชื่อในข้อมูลของจังหวัดเหล่านี้ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล ซึ่งในส่วนตรงนี้มูลนิธิธรรมมาโคกราช ที่มีนายสวัสดิ์ กฤตรัชตนันต์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช และเป็นวุฒิสภาด้วย เป็นประธานมูลนิธิ ได้อนุเคราะห์ปัจจัยซื้อของไปเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุเหล่านี้ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมกำลังใจให้กับครอบครัวผู้สูงอายุ ซึ่งเรื่องนี้เป็นจุดเด่นของโครงการนี้ ทั้งนี้ วุฒิสภาคิดว่าควรจะดำเนินการโครงการนี้ต่อไป เพราะเป็นการสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นกับครอบครัว อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหางบประมาณมาดูแลพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในส่วนนี้ด้วย

โครงการที่ 4 : โครงการส่งเสริมบทบาทวุฒิสภาในการขับเคลื่อนปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชน เป็นโครงการที่ดำเนินงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ตำบลหนองหาด และตำบลเกาะขันธุ์ มีชุมชนเข้าร่วมทั้งหมด 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านหนองหาด หมู่ 1 และบ้านตรอกแค หมู่ 4 ตำบลหนองหาดเป็นตำบลนำร่อง และที่บ้านสี่ก๊ก หมู่ 4 และบ้านควนดินแดง หมู่ 8 ตำบลเกาะขันธุ์เป็นชุมชนที่ขอเข้าร่วมสังเกตการณ์ ซึ่งชุมชนได้มีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ เช่น กลุ่มแปรรูปพริก กลุ่มทอผ้า กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มผลไม้ เป็นต้น โดยวุฒิสภาจะไปให้คำปรึกษาแนะนำ หรือช่วยเหลือกลุ่มต่าง ๆ เช่น ให้คำแนะนำเรื่องบรรจุผลิตภัณฑ์พริก การแปรรูปสินค้าเป็นเครื่องแกง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้าไปขายตามเวที่ต่าง ๆ ที่ไปร่วมประชุม นอกจากนี้ วุฒิสภาได้นำผ้าจากกลุ่มทอผ้าตรอกแคมาตัดเป็นเสื้อของกลุ่มวุฒิสภาใส่ไปร่วมตามงานต่าง ๆ เพื่อช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้า ซึ่งการไปให้คำปรึกษาของวุฒิสภานี้ได้ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานแก่ชุมชน และเป็นที่พอใจของชุมชนเนื่องจากการดำเนินงานของวุฒิสภานั้นไม่มีผลประโยชน์แอบแฝง

โครงการที่ 5 : ร้อยเรื่องเมืองนคร

เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเชิดชูเกียรติบรรพบุรุษของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ดำเนินการแล้ว ได้แก่ 1) อนุสาวรีย์พระยาศรีธรรมมาโคกราช ตั้งอยู่ที่สวนศรีธรรมมาโคกราช ริเริ่มสร้างโดยอดีตผู้ว่าจังหวัดนครศรีธรรมราช คุณสวัสดิ์ กฤตรัชตนันต์ ซึ่งเป็นประธานวุฒิสภาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันสถานที่นี้ได้รับการพัฒนาจากเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นที่พักผ่อนและออกกำลังกายของชาวนครศรีธรรมราชทั้งเด็กและผู้สูงอายุ 2) อนุสาวรีย์เจ้าพระยานคร (น้อย) ตั้งอยู่ที่หน้าศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเจ้าพระยานคร (น้อย) ได้ทำราชการสงครามในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้สำเร็จหลายครั้ง เช่น การยกทัพไปตีเมืองไทรบุรี นอกจากนี้เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมร่างสัญญาเฮนรี่ เบอร์นี่ เมื่อตรึงล ญ นคร จะจัดสร้างอนุสาวรีย์

เจ้าพระยานคร (น้อย) แต่หาสถานที่ไม่ได้ เนื่องจากเดิมมีความคิดที่จะจัดสร้างที่บริเวณศาลากลางจังหวัด แต่ไม่ได้รับการอนุญาตเพราะจังหวัดเห็นว่าเป็นการบดบังภูมิทัศน์ วุฒิสภาจึงให้คำปรึกษา แนะนำให้สร้างที่สวนตะเคียนซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงศาลากลางจังหวัด ปัจจุบันดำเนินการเสร็จแล้วเมื่อ 28 ธันวาคม 2552 และ 3) อนุสาวรีย์ศรีปราชญ์ ตั้งอยู่ที่โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช

โครงการที่ 6 : โครงการสายใยรัก เป็นโครงการที่วุฒิสภาได้เข้าไปเป็นเป็นที่ปรึกษา ให้กับนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช โดยวุฒิสภาจะเข้าไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งให้กำลังใจกับนักศึกษาที่มาจากจังหวัดไกล ๆ ซึ่งปัจจุบันนี้โครงการนี้ยังมีการดำเนินงานอยู่

กล่าวโดยสรุป จากโครงการทั้งหมดที่เป็นผลงานของวุฒิสภาธนาคารสมอง จังหวัด นครศรีธรรมราช นั้น ส่วนใหญ่วุฒิสภาจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือในเรื่องการให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิดเห็นมากกว่าที่จะลงไปปฏิบัติ เนื่องจากการลงไปปฏิบัติหรือการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกับองค์กรอื่น ๆ จะมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของสังคม การเมือง และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ วุฒิสภายังมีการติดตามประเมินผลเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของโครงการต่อไป

4) **นายชาญ ดำริห์ รองประธานวุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นครราชสีมา** นำเสนอผลการดำเนินงานของศูนย์วุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นครราชสีมา ดังนี้

การดำเนินงานของศูนย์วุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นครราชสีมา เริ่มจาก สศช. แจ้งว่าจะมีการประชุมที่ จ.นครราชสีมา โดยเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ยุทธศาสตร์จังหวัด เข้าร่วมประชุมด้วย โดยเฉพาะหัวหน้าสำนักงานจังหวัดซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งใน จ.นครราชสีมา ทำให้ต่อมาได้มีการจัดตั้งศูนย์วุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นครราชสีมา และมีการตั้งคณะกรรมการศูนย์วุฒิสภาธนาคารสมอง จ.นครราชสีมา โดยผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง (คำสั่งที่ 3077/ 2551 ลงวันที่ 23 กันยายน 2551) และมีโครงสร้างคณะกรรมการบริหาร ดังนี้

โครงสร้างการดำเนินงานศูนย์วุฒิสภา จ.นครราชสีมา

- ประธานศูนย์วุฒิสภา คือ ผศ.ถนอมศรี ปราบธนาดี อดีตคณะบดีคณะบริหารธุรกิจ และรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- รองประธานศูนย์วุฒิสภา 3 ฝ่าย (3 ท่าน) คือ นายชาญ ดำริห์ นายบุญทนต์ ทองรอง และนายสัญญา เตรีย์ศักดิ์ดีกุล
- ที่ปรึกษาวุฒิสภา 4 ท่าน เช่น พระครูอมรชัยคุณ และ พญ.พะยอม บุรณสิน เป็นต้น
- กรรมการฝ่ายต่าง ๆ คือ ด้านการบริหาร การศึกษา การแพทย์ การสาธารณสุข การพัฒนาสังคม และเกษตรและสิ่งแวดล้อม
- กรรมการและเลขานุการ
- กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- สมาชิกวุฒิสภาธนาคารสมองจังหวัดนครราชสีมา

กิจกรรมของศูนย์วุฒิอาสาฯ จ.นครราชสีมา มีการดำเนินโครงการต่างๆ มากมาย เช่น โครงการร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนโรงเรียนหนองน้ำใส ต.หนองน้ำใส อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา โดยมี พญ.พยอม บุรณสิน และคณะ มีการร่วมประชุมวางแผนแก้ไขปัญหา ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ และมีโครงการย่อยๆ คือ โครงการแก้ปัญหาโรคพยาธิในนักเรียน โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม โครงการอบรมการจัดการขยะในโรงเรียนและชุมชน และโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน ซึ่งดำเนินการโดยอาจารย์กมลภา พยัคฆนันท์ อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นวิทยากรของศูนย์ปฏิบัติธรรมที่มีชื่อเสียงในเมือง จ.นครราชสีมา เมื่อเข้ามาเป็นวุฒิอาสาสมัครสมองก็ได้ดำเนินกิจกรรมนี้ เป็นการพัฒนาสร้างเสริม ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โดยใช้วิธีธรรมะบันเทิง

หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและช่วยเหลือในด้านงบประมาณและอุปกรณ์ต่างๆ มีหลายหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาลสีคิ้ว สำนักกระบาตวิทยา กรมควบคุมโรค มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 เป็นต้น มีการประสานความช่วยเหลือในหลายๆ เรื่อง เช่น การแก้ปัญหาเรื่องพยาธิ เป็นต้น โดยมีวุฒิอาสาฯ เป็นศูนย์กลางการประสานงาน

5) **นายทานตะวัน แก้วเขตการ ประธานคณะกรรมการวุฒิอาสาสมัครสมองนนทบุรี** ในนามของวุฒิอาสาภาคกลาง ได้นำเสนอการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์วุฒิอาสาสมัครสมองนนทบุรี โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1.หลักการทำงาน

จังหวัดนนทบุรี มีวุฒิอาสาสมัครสมองจำนวนประมาณ 240 คน ได้จัดโครงสร้างการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

1.1 คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์วุฒิอาสาสมัครสมองนนทบุรี (ศว.นบ.) ประกอบด้วย ที่ปรึกษา ประธาน รองประธาน ซึ่งผู้ว่าฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ศว.นบ.ชุดแรก เมื่อปี 2550 จำนวน 39 ท่าน มีนายทานตะวัน แก้วเขตการ เป็นประธาน มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ซึ่งในปี 2552 ได้มีการเลือกคณะกรรมการ ศว.นบ.ชุดใหม่และผู้ว่าฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ศว.นบ.ชุดที่ 2 จำนวน 63 ท่าน

1.2 คณะอนุกรรมการ ซึ่งประธานคณะกรรมการ ศว.นบ.ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการด้านต่าง ๆ ขึ้นมาช่วยทำงาน ซึ่งในชุดแรก มีจำนวน 8 ด้าน และชุดที่ 2 เพิ่มด้านการพัฒนาเมืองอีก 1 ด้าน รวมเป็น 9 ด้าน ได้แก่

- การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- การคมนาคมและขนส่ง
- เกษตรและสหกรณ์
- การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การแพทย์และสาธารณสุข

- การประชาสัมพันธ์
- การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ
- การพัฒนาเมือง

1.3 การประชุมคณะกรรมการดำเนินงานศูนย์ ศว.นบ. จัดประชุมที่ สศช. เดือนละ 1 ครั้ง

1.4 การประชุมคณะกรรมการทั้ง 9 ด้าน จัดประชุมที่ อบจ.นนทบุรี โดย อบจ.นนทบุรีให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการจัดประชุม อาทิ ห้องประชุม อาหาร เป็นต้น

1.5 ศว.นบ. ยึดหลักการทำงานตามคู่มือธนาคารสมองที่กำหนดไว้ คือ การนำปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ของวุฒิสมาชิกไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของชุมชน หน่วยงาน องค์กร ต่าง ๆ โดยการเป็นที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ จัดการสาธิต ฝึกอบรม ติดตามดูงาน ตลอดจน เป็นผู้เชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ โดยร่วมกันวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้ด้วยกันในลักษณะองค์รวม ทั้งนี้จะไม่ปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานปกติ ซึ่ง ในคณะกรรมการ ศว.นบ.ชุดแรก จังหวัดได้เชิญวุฒิสมาชิกเป็นที่ปรึกษาในกรมการจังหวัด เพื่อเข้าร่วม ประชุมประจำเดือนกับจังหวัด จวบจนปัจจุบันยังทำหน้าที่เช่นนี้ต่อเนื่องอยู่ และ ศว.นบ.ชุดที่สอง องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นได้เชิญวุฒิสมาชิกเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเริ่มตั้งแต่การ วางแผน

2. ผลการดำเนินงาน

2.1 การแก้ไขปัญหาจราจรของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งวุฒิสมาชิก ศว.นบ.ร่วมเป็น คณะกรรมการการแก้ไขปัญหาจราจร (สจร.) ของจังหวัด เพื่อให้ข้อเสนอแนะ สนับสนุนข้อมูลที่จะ ผลักดันให้กรมทางหลวง การทางพิเศษ จัดทำทางต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาการจราจร ที่ได้ดำเนินไปแล้ว อาทิ การแก้ปัญหาจราจรบริเวณสี่แยกแคราย ศว.นบ.ได้นำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุม คณะกรรมการ สจร. เพื่อให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการเรื่องการปรับเส้นทางเดินรถในชอຍรอบ ๆ บริเวณ ที่จะมีการก่อสร้างทางเดินรถเพื่อบรรเทาปัญหาการจราจร

2.2 การทำถังดักไขมันแบบประหยัดสำหรับใช้ในครัวเรือน ซึ่งเป็นการบำบัดน้ำเสีย เบื้องต้นจากครัวเรือนก่อนที่จะระบายลงสู่ท่อระบายน้ำ เพื่อให้น้ำต้นทางที่ถูกปล่อยลงสู่แม่น้ำ คูคลอง ได้ลดปริมาณไขมันที่ทำให้น้ำเสียลดลง เนื่องจากการจัดทำถังดักไขมันต้นทุนประหยัดไม่เกิน 200 บาท สามารถนำถึงสิ่งขมทานของพระมาทำใช้เองได้ เมื่อเทียบกับที่ภาคเอกชนทำขายราคาแพงมาก และได้นำออกเผยแพร่ร่วมกับเทศบาล

2.3 โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำชีวิตวิถีมา ประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเยาวชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และวิทยาลัยราชพฤกษ์ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกสถานที่ในการจัดอบรมให้กับเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาและ ผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ด้านอาชีพทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ศว.นบ.ได้จัด อบรมพัฒนาเยาวชนไปแล้วจำนวน 3 รุ่น โดยมีหน่วยงานและชุมชนในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น วิทยากรร่วมกับวุฒิสมาชิก รวมทั้งร่วมเป็นที่เลี้ยงและติดตามประเมินผล

3. การดำเนินงานปี 2553

3.1 โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำชีวิตวิถีมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย ศว.ทบ.จะดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเยาวชนรุ่นที่ 4 ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจะช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ และขณะนี้กำลังจะนำเสนอโครงการให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยพิจารณา

3.2 การแก้ไขปัญหาจราจร ซึ่งขณะนี้รถไฟฟ้าสายสีม่วงได้เริ่มตอกเข็มแล้ว ทำให้การจราจรของจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากขึ้น วุฒิสภาได้ร่วมประชุมกับจังหวัด เพื่อประสานกับทางเทศบาลนนท์ ปรับเส้นทางเดินรถทางลัดในตรอก/ ซอย เพื่อบรรเทาปัญหาการจราจร

3.3 โครงการการพัฒนาการเกษตรของเมืองใหญ่ ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับ อบจ.นนทบุรี ซึ่ง อบจ.นนทบุรีได้จัดให้มีการศึกษาดูงานโครงการพระราชดำริใน 2 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของจังหวัดนนทบุรี โดยวุฒิสภาเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานด้านเกษตรในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ร่วมกับ ธกส.พัฒนาบำรุงพันธุ์ข้าวเพื่อใช้ในเพาะปลูก หรือหารูปแบบการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผักหรืออาหารปลอดสารพิษ เพื่อส่งให้มายังกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายขนาดใหญ่

6) นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน สศช.

ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมอง ซึ่งเป็นกลไกภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นับเป็นงานส่วนหนึ่งที่จะไปสนับสนุนเชื่อมโยงบทบาทของวุฒิสภาเข้าไปร่วมพัฒนาประเทศ โดยการนำความรู้ ภูมิปัญญา ประสบการณ์ไปช่วยแนะนำ เป็นที่ปรึกษา แต่ไม่ได้ดำเนินการเอง เช่น โครงการของ จ.นนทบุรี ที่ดำเนินงานในเชิงรุก มีหลายงานที่อาจต้องการงบประมาณสนับสนุน แต่ สศช. มีงบประมาณในลักษณะสนับสนุนในเชิงริเริ่ม/การอำนวยความสะดวก แต่ไม่ใช้งบประมาณดำเนินงานโครงการ

ขณะนี้ การทำงานของวุฒิสภาระดับจังหวัด มีกลไกการทำงานที่มีโครงสร้างชัดเจน เกิดเครือข่ายกลุ่มจังหวัดขึ้นมาแล้ว จำนวน 28 จังหวัด และบางจังหวัดกำลังจะริเริ่มและก่อรูปในลักษณะเช่นนี้ขึ้นมา โดยในปี 2552 ได้มีการขับเคลื่อนวุฒิสภาโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชุมชน โดยผ่านกระบวนการแผนชุมชน จำนวน 10 หมู่บ้าน ใน 5 จังหวัด ได้แก่ จ.นนทบุรี เชียงใหม่ กาฬสินธุ์ สกลนคร และนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเรื่องใหม่และดำเนินการในเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น สำหรับในปี 2553 สศช. จะไปติดตามประเมินผลที่ดำเนินการไปแล้วใน 10 พื้นที่ และจะขยายผลอีก 40 หมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งอยู่ระหว่างการเตรียมแผนปฏิบัติการการลงพื้นที่และประสานกับวุฒิสภาในจังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ ได้แก่ องค์ประกอบของเครือข่ายหรือกลุ่มวุฒิสภาที่อยู่ในพื้นที่ ฐานข้อมูลชุมชน (village profile) ประมาณ 200 แห่งทั่วประเทศ ที่เจ้าหน้าที่ สศช. วิเคราะห์ถึงศักยภาพของชุมชน ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากร ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางเศรษฐกิจ แผนชุมชน และผลการศึกษามูลค่าที่ใช้อยู่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ในเบื้องต้นได้คัดเลือกหมู่บ้านในแต่ละจังหวัดมาแล้ว ภาคเหนือ ได้แก่ จ.เชียงราย ลำปาง แพร่ และพิษณุโลก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จ.มหาสารคาม นครราชสีมา ชัยภูมิ และ

กาฬสินธุ์ ภาคกลางและภาคตะวันออก ได้แก่ จ.จันทบุรี ชลบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี และภาคใต้ ได้แก่ จ.นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี ตรัง และสตูล

สำหรับการลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนงานของเจ้าหน้าที่ สศช. นั้น จะมีเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางและสำนักงานภาค 4 แห่ง ได้แก่ จ.นนทบุรี จ.สงขลา จ.เชียงใหม่ และ จ.ขอนแก่น เพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงานของวุฒิสภาและพื้นที่ โดยชุมชนเป็นหลักในการจัดทำแผนชุมชนบนพื้นฐานของข้อมูลในชุมชนนั้นๆ ส่วนวุฒิสภาก็นำความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เข้าไปร่วมพูดคุยในเวทีการจัดทำแผนชุมชน และเป็นพี่เลี้ยง ที่ปรึกษา แนะนำ หรือเสริมความรู้ในสาขาที่ชุมชนต้องการ โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ทุกๆ มิติ นับว่าเป็นสิ่งที่มีความยากขึ้นมากอีกระดับหนึ่ง ทั้งนี้ สศช. จะลงไปตรวจสอบและดูความพร้อมในการลงพื้นที่ในช่วงหลังสงกรานต์ และการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการแผนชุมชนนี้จะแล้วเสร็จในเดือนสิงหาคม-กันยายน 2553

๓ การอภิปรายทั่วไป

ผู้เข้าร่วมประชุมมีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง สรุปได้ดังนี้

1) **นายสมบูรณ์ พรหมเมศร์** อดีตผู้ตรวจราชการ กระทรวงมหาดไทย กล่าวถึงการทำงานในฐานะประธานวุฒิสภา จ.อุตรดิตถ์ ว่าการทำงานของวุฒิสภานั้น อยู่ที่การวางตัวให้เหมาะสม ปัจจุบันนี้ได้ทำงานเป็นกรรมการให้กับจังหวัดใน 3 คณะด้วยกัน กล่าวคือ 1.1) การเป็นที่ปรึกษาให้กับคณะกรรมการจังหวัดที่มีการประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการ หัวหน้าศาล ตำรวจ ฯลฯ ทุกเดือนๆ ละครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งได้รับเกียรติจากผู้ว่าฯ ในการถามความเห็นและให้ข้อเสนอแนะ 1.2) การประชุมก่อนการประชุมกับผู้ว่าฯ ในเรื่องไม้เถื่อน ยาเสพติด และอื่นๆ 1.3) การประชุมร่วมกับระดับอำเภอ นอกจากนี้ อบจ.และ อบต. ก็แสดงความสนใจที่จะให้ร่วมเป็นกรรมการด้วยเช่นกัน

สำหรับทางจังหวัดได้อนุเคราะห์ให้ความสะดวกในการจัดหาสถานที่ทำงาน มีโต๊ะทำงาน และเครื่องมือในการทำงานเป็นอย่างดี ที่ผ่านมาวุฒิสภา จ.อุตรดิตถ์ ได้ดำเนินการใน 3 เรื่อง ได้แก่

1. **การปลูกป่า** บริเวณเขื่อนสิริกิติ์ และค่ายลูกเสือซึ่งทั้ง 2 แห่งมีผู้ดูแลหน้าให้เป็นอย่างดี การนำพันธุ์กล้าไม้ไปปลูกได้ขอพันธุ์กล้าไม้สักจากเกษตรอำเภอนำไปปลูกอำเภอละ 50 ต้น ทุกอำเภอ

2. **ยาเสพติด** ทำงานให้ความช่วยเหลือกับผู้ติดยาที่ออกจากคุก ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยเสพยาแล้ว และเลิกไม่ได้ เป็นที่รังเกียจของสังคม ดังนั้นก่อนที่เขาเหล่านี้จะออกจากเรือนจำได้ทำการฝึกอาชีพให้ก่อน เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างมวิทยุ ช่างจักรยานยนต์ ก่อสร้าง ออกรถเหล็ก ฯลฯ เพื่อที่เมื่อออกจากเรือนจำไปแล้วจะได้มีอาชีพ มีชีวิตใหม่ กลมกลืนและอยู่กับครอบครัวได้อย่างอบอุ่นไม่หันกลับไปเสพยาอีก การดำเนินงานในส่วนนี้ได้มีการจัดทำบันทึกช่วยจำ (MOU) ระหว่างผู้บัญชาการเรือนจำ กับฝ่ายเทคนิคในการร่วมกันดำเนินงานฝึกอาชีพ

3. การดูแลเรื่องไฟฟ้า ประปา และเขื่อน เพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ซึ่งได้ดำเนินการออกไปพบปะชาวบ้านอยู่เรื่อยๆ

ข้อเสนอแนะ

1. การประชาสัมพันธ์ยังน้อยไป ไม่มีใครรู้จักว่าวุฒิสภาธนาคารสมองคือใคร ทำอะไร ขอให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น

2. การรับสมัครวุฒิสภา ซึ่งใครก็สมัครได้ และมีการออกบัตรประจำตัววุฒิสภาให้ตลอดชีพ ซึ่งเห็นว่าควรมีการคัดกรองผู้สมัครเสียก่อน และการออกบัตรประจำตัวตลอดชีพเกรงว่าวุฒิสภาบางคนอาจนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง จึงไม่ควรทำบัตรแบบตลอดชีพ

3. ผู้สมัครเป็นวุฒิสภาบางคนไม่เคยเห็นหน้าเลย เมื่อจะให้ทำงานก็ไม่ว่าง จึงเห็นว่าหากติดต่อแล้วไม่มาประมาณ 3 ครั้ง ใน 6 เดือน เห็นควรตัดออกจากการเป็นวุฒิสภา

2) **นายโอภาส อ่อนทองหลาง** วุฒิสภา จ.สุราษฎร์ธานี อดีตผู้อำนวยการสำนักวิจัยและบริการทางวิชาการ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีประสบการณ์เคยดูแลโรงเรียน ตชด.และอาสาพัฒนาชุมชน ได้ให้ข้อคิดเห็น ดังนี้

1. การนำเสนอบทบาท ทิศทาง และผลการดำเนินธนาคารสมองที่เคยทำมาเป็นแบบเก่า ดังนั้นในระยะต่อไปขอเสนอแนะแนวทางและทิศทางใหม่เพื่อการพัฒนา ทั้งนี้หลักการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานในการพัฒนา ต้องตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้านด้วย เช่น การแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำแล้ง เป็นปัญหาที่ไม่มีหน่วยงานเหลือวแล วุฒิสภาจะต้องเข้าไปกระตุ้นให้ชาวบ้านได้รู้จักที่จะช่วยเหลือตนเอง ซึ่งเป็นการระเบิดจากภายใน วุฒิสภาเป็นเพียงผู้คอยช่วยเหลืออยู่ภายนอก ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน เพราะเป็นความต้องการของชุมชนเอง

2. การทำงานทุกอย่างจะต้องมีการขับเคลื่อน โดยขอให้ สศช. จัดงบประมาณประมาณ 100 ล้านบาท ให้กับทุกจังหวัดๆ ละ 1 ล้านบาท เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการทำงานให้สำเร็จ

3) **นายชนะ ขาวประภา** วุฒิสภาจังหวัดชัยภูมิ ขอความชัดเจนในสถานะธนาคารสมอง อาทิ ประเภท และสังกัดขององค์กร

4) **นายเฉลิม อภิวัต** วุฒิสภาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเรื่องแผนชุมชน ดังนี้

1. ระบบ/แบบ/เป็นปัญหาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพชุมชน ด้วยเงื่อนไขทั้งเวลา/และข้อเท็จจริง แผนไม่มีประสิทธิภาพ

2. ชุมชนเมือง การประชาคมเป็นปัญหา ควรกำหนดกลไกในการทำแผน โดยใช้เอกสาร/สำรวจความคิดเห็น/แบบสอบถาม ฯลฯ

3. ประชาคม/แผนชุมชน/ ด้วยวิธีการประชุมในลักษณะของเวที/กระบวนการเรียนรู้/หาข้อสรุปในภาพรวมคงจะเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าจะไปสู่เป้าหมายได้

4. ขอข้อมูลที่ประสบผลสำเร็จเป็นกรณีตัวอย่าง

